

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese cate 3 cóle pe luna si costa 2 fr. v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 4 fr. cu porto postei. Abonamentulu se face numai pe cate 1 anu intregu. — Se abonéza la Comitétulu asociatiunei in Sibiiu séu prin posta séu prin dd. colectori.

Nr. 16.

Brasiovu 1. Augustu 1868.

Anulu I.

Din datinele vechi ale Transilvaniei.

(Fine).

Ospitalitatea si calatoriile ardeleniloru.

Cronicarii ne spunu, ca pana la a. 1687, adica pana la venirea nemtiloru, ospitalitatea locuitoriloru Transilvaniei era asia mare, in catu ori cine ar fi fostu in stare de a calatori crucisiu curmezisiu prin tíera, fara cá se cheltuésca unu cruceriu si totusi se amble satulu atatu elu, catu si calulu seu déca'lu avea. Pana pe atunci nici vorba nu era de ospetarii. Noi acestia carii ne amu nascutu pre la inceputulu acestui secolu, damu crediementu deplinu impartasiriloru remase nóua dela cronicarii din sec. 17, pentruca noi amu apucatu pana la 1848 urme bogate din acea ospitalitate vechia. Amu ajunsu dile, in care in unele comune ómeni cu totul necunoscuti ne sarea nainte, si apucandu caii de frane, ii tragea in curtea loru, apoi pentrucá se nu te poti departa ori candu tiar placea, déca erai calare, iti ascundea sieo'a, éra déca erai cu trasura, iti scótea cate o róta si o pitulá undeva. In sec. 17 tocma si in Clusiu era un'a singura ospetaria in strat'a de midilocu, care se numea ospetaria „la bucatariulu.“ Mai era un'a la satulu Mirislau, facuta precumu se spunea la porunc'a lui Bast'a pe timpulu bataliei avute cu Mihaiu. Toti calatorii tragea la cate unu cunoscutu alu loru, séu déca nu avea cunoscutu, cerea „salasiu“ la cineva. Boierii carii calatorea cu multa pompa si sgomotu, precumu astadi nu pleci nici la Americ'a, tragea totu la boieri pe unde se aflá curti boieresci, éra prin tînuturile mai sarace trimita inainte cate

unu caru cu fenu, ovesu, butoiu de vinu si alte trebuintióse, éra pe airea in tóta tiér'a poporulu trebuea se le dea tóte cele trebuintióse si netrebuintióse. Sasii se ingradisera prin cativa articlii de lege in contra boieriloru, pentrucá acestia se nu'i angarieze, nici se'i impile si despóie; boieriloru inse prea pucinu le pasá de asemenea legi, de aceea vedi si in diplom'a leopoldina din 1692 urme de protestele sasiloru in contra capacitatiloru boieresci. Apor ne spune, ca oricandu trecea ei prin sasime, punea locuitoriloru sul'a in cósta, pentrucá se le dea cai de postaria, buti de vinu si altele, éra déca nu le aru fi facutu pe voia, apucandu pe primari si pe jurati, ii batea catu incapea pe spateloru. Unii boieri ajungendu la sate sasesci, se facea ca sunt maniosi, suduiá, trasnea si fulgerá, pentrucá se insuffle frica, pana ce locuitorii se dá la tocméla si le facea presentu cu cate dóua trei buti de vinu, numai cá „domnii se nu fia maniosi.*)“ Se pare ca in Transilvani'a cea bogata de metale totudeaun'a au fostu bani relative multu mai pucini decatu in alte tieri vecine. Acésta impregiurare se póte explica mai bine din situatiunea geografica a tierii nóstre, din lips'a de comunicatiune si de comérciu. Bani se castiga séu prin comérciu séu — prin rapiri belice. In Ardelenii comérciu n'au avutu, precumu nici astadi nu'lu au, pentruca ceea ce numimu noi comérciu, este numai o prada a capitaluriloru tierii, éra pe rapite mergea numai cate odata mai alesu in tiér'a munténésca, de unde inse uneori se intorcea si batuti. Cu tóte acestea e constatatú, ca dupa cumu Transilvani'a este dotata dela natura cu totu felulu de producte, locuitorii ei nici ca simtia trebuinti'a baniloru, decatu numai candu venea armate straine, pentrucá se le stórca si denariulu din urma. De aceea dupa venirea nemtiloru tiér'a incepù a se stórce tare de bani. De un'a parte trupele cerea fórté multu, de alt'a tributulu inca totu se mai platea la Pórta; dupa aceea se latíra si pe aici curutii si lobontii, care-de-care pradandu si rapindu mai infricosiatu.

Precumu se observase si mai in susu, dupa venirea nemtiloru incepura a se multí rangurile si titulaturele. Acestea in societate cu rapirile, in locu de a desvolta ospitalitatea si urbanitatea, mai virtosu le au datu lovituri grele, pentruca cine era se mai converseze bucurosu cu cati ciorogari trasi impinsi, carii acumu incepusera a pretende si ei in limb'a loru cele mai

*) Apor Péter Metamorphosis Transilvaniae cap. 6.

feliurite titulaturi maimutierte cá si astadi dupa modelele nemtiesci de Von, de Ehrsammer, de Wohlgeboren, Hochwohlgeboren, Hochgeboren, Gnaden, Excellenz, Erlaucht, Durchlaucht, pe care se'si stea cineva in capu, si nu le póte traduce pe tóte in alta limba, decatu dóra cá de caricatura; apoi cine se'ti calce preste pragu, dupace scia' bine, ca ospitalitatea éra si ospitalitate astépta, prin urmare sciinduse lipsitu, sarantocu, se temea, ca mergendu si tu la cas'a lui, nu va mai avea cu ce se te omenésca. Mai adaoge la acestea inca si urgi'a ce domnea intre cei de partit'a lobontiloru, adica a nemtiloru si a catoliciloru si intre cei de partit'a curutiloru, adica a turcomaniloru si a calviniloru, pentrucá se'ti faci idea chiara despre treptat'a scadere a urbanitatiei si a ospitalitatiei la ardeleni. Aici inca se cuvine a insemna, ca judecandu din coprinsulu mai multoru documente care s'au descoperitu de cativa ani incóce, strabunii nostrii romani inca au luat multa parte activa la resbóiele civile din acelea timpuri, ei adica s'au batutu care intr'o tabera care in alt'a, precumu vomu proba la altu locu, de vomu avea viétia. Astadata insemnamu numai atata, ca pe atunci cá si in a. 184^s, maioritarea romaniloru stá pe partea lobontiloru.

Pentrucá se ne facemu un'a imagine si mai chiara despre simplicitatea datineloru transilvane mai nainte de a se preface acelea mai virtosu prin inriurinti'a trupeloru imperatesci, compuse in acelea timpuri din germani austriaci, din spanioli, italiani, valoni, adica belgiani si din haiduci de Ungari'a, vomu mai consemna inca numai dóua trei trasuri din viétii'a sociala a ómeniloru din sec. alu 17-lea.

Apor spune curatu, ca mai de multu nu era atatea paturi si pilote, cá in dilele nóstre, ci dupa ce ómenii ciná bine, se aducea paie in sala (a palotában), in chili'a cea mare, séu care cumu o avea, si asia pe acelu asternutu de paie culcanduse fiacarele alaturea cu soci'a sa, dormea somnu sanetosu pana deminétii'a.

Intre boieri si intre ciocoi loru nu era diferenti'a atata de mare, precumu s'a desvoltatu aceea dupa timpuri. Multi boieri mari se punea la beute cu ciocoi loru, éra dupace se imbetau cu totii, chiamau lautarii séu ceterasii, precumu le dîcu in Ardealu, si apoi dantiuiu tóte nóptea pana in resarit'a sórelui. Curtenii séu ciocoi inca se chiamá unii pre altii la ospetiu, éra boierii se bucurá vediendu ca'si petrecu, le punea numai conditiune, „cá se nu se certe, nici se se bata, pentrucá asia ceva nu era suferitu (sic). Mich. Cserei ne spune, ca

uneori curtenii chiamá la ospetiele loru si pre cei mai mari boieri ai tiei. Numai acilea se cuvine a insemna, ca ciocoi inca era mai toti din clas'a privilegiatiloru, adica boieranasi si fetiorasi de boieri mai scapatati, séu de ai boieróiceloru remase in veduvía.

In fine urmatóriele pasage din Petru Apor sunt prea caracteristice pentru timpul domniei lui Apaffy.

La scrierea de epistole nu se observá nici unu feliu de cerimonia, precumu se observa acuma (in dilele cronicariului), pentruca déca in timpul de fatia (inainte cu 160 ani) nu scrii inca si la cate unu omu de stare subordinata pe cate o cóla intréga, déca nu bagi epistol'a in coperta si nu o sigilezi cu céra rosia, prinde mania pre tine. Din contra mai de multu se fi scrisu catra orice boieriu mare, luai cate unu patrariu de cóla, ilu scriai preste totu, incatu voindu a indoi epistol'a, iti remanea abia atatu spatiu curatu, pre catu se'i scrii titul'a. Suplicele care mergea atatu catra dieta, catu si catra principele, se scriá pe cate unu patrariu de cóla; ba s'a veduitu la principele si un'a suplica scrisa numai pe a opt'a parte din cóla, in care se cerea gratia (pardonu) dela principele pentru unu iobagiú, carele comisese alu doilea furtu, éra principele scrise pe acea suplica resolutiunea asia: Déca a furatu numai odata, se aiba gratia; déca a furatu de dóua ori, la furci cu elu.*) Nu din scumpete se intrebuintiá charthia asia pucina, ci din simplitatea datineloru, pentruca si pe atunci se cumpará unu contiu (testea) de charthia, cu o dutca (susták), séu patru potori. Se scriá si pe charthia pucina cu cordialitate. Acuma inse scriindu pe charthia aurita pe margini, se musca unii pre altii, cu mii de mintiuni se scarnavescu, séu se lingusiescu unii catra altii. De ai vedea tu, cate epistole scârnave scriu ei acum'a la Vien'a. Eu locuindu in Vien'a, vediuu un'a parte din acelea. Dieu de leai vedea si tu, mi-ai crede ca scriu adevverulu. Mai de multu se vedea pucina céra rosia; scrisorile se sigilá cu oblata, cu céra naturala, uneori numai cu mediu de pane, fara cá se'i plesnésca cuiva prin capu a se scandali pentru asia ceva."

Asia cronicariulu. Ce vi se pare inse, ca noi acesti nascuti pre la inceputulu secolului alu 19-lea inca amu apucatu

*) Acea resolutiune era in totu corespundietoria legiloru aprobatale, care decretá furcile pentru crim'a de alu doilea furtu, ce ar fi trecut preste valórea de 2 fiorini.

un'a parte buna mai anume din manier'a vechia de a scrie si a corespunde in Transilvani'a. De cate ori amu vediutu noi trimitiendu in altu satu dupa cate o bucatica de charthia, éra negrél'a facenduo pe fundulu caldarei; de cate ori n'amu cititu scrisori sigilate cu mediu de pane, séu cu farina muiata, séu si nesigilate de locu. Cate pene de gâsca s'au vediutu trimitienduse la cate unu cunoscutu din orasiulu vecinu pre langa rugarea, cá se faca bine se le taie cu penicilulu (cutítasiulu) seu. Intre anii 1820 si 1825 cá scolareí mai mici ne cumparámu cate un'a cóla de charthia cate doi insi per compania si ne ajungeamu la cate dóua „ocupatiuni“ pre septemana. Asia amu invetiatu noi a scrie; óre cumu voru fi invetiatu strabunii nostrii? Tradițiunea ne spune, ca primele generatiuni de scolari din Blasiu intre anii 1752 si 1780 invetiá scrisulu var'a in arin'a pietiei, éra érn'a in nea, formandu literele si cifrele cu degetulu, séu cu cate unu bâțisioru. Asia au invetiatu strabunii nostrii si inca nici asia, pentruca nici nu avea unde se invetie, séu ca nu le era nici ertatu a invetia. Apoi mai mire-se cineva, ca locuitorii acestei tieri au remasu atatu de cumplitu inapoi'a altoru popóra si ca ele n'au literatura bogata; ba dieu se se mire ori si cine mai virtosu vediendu, ca totusi avemu cate ceva. Totu din acestea date putemu cunósce si spaimantatóri'a distantia, in care amu remasu noi ardelenii pe cararile sciintieloru si ale arteloru inapoi'a altoru popóra, prin urmare catu trebue se alergamu, pentrucá se le ajungemu. Avemu unu numeru órecare de individi, carii potu stá fara a se gena, alaturea cu celebritatile europene, avemu si mai multi de aceia, carii au invetiatu de ajunsu, pentrucá se'si asigure panea de tóte dilele; inse si numerulu acestora mai dispere intre sutele de mii orbecatórie intru intunecime grósa.

Incheiu acestea impartasiri consolatu de speranti'a, ca vre-unu altu condeiu si mai bogatu de cunoscintie istorice, si dispunetoriu preste mai multu timpu, le va continua mai metodice in acésta fóia, séu in alt'a oricare.

G. Baritiu.

Critic'a in „Convorbirile literarie.“

La acea critica dn. Ios. Vulcanu raspunde in „Famili'a“ Nr. 21 din 27. Iuniu pre scurtu acestea:

„D. Titu Maiorescu dupa ce criticase pre repausatulu Bar-

nutiu, carele nu'i mai pôte respunde, — dupa ce 'si batù jocu de incercarile poetice ale unoru teneri, — cu unu cuventu dupa ce invinsese tóta lumea, se urca pe pedestalulu unui criticu bunu si arogandu'si unu aeru de limbistu mare, vine si ataca stilulu diuaristiloru romani de dincóce de Carpati, si trage intr'o dunga clopotulu, strigandu, ca e pericolu, ca diuaristií de dincóce de Carpati intr'atat'a au stricatu si denaturatu limb'a romana, incatu „inca diece ani de o asemenea convingere publica, inca o generatiune de teneri cu acelasi sistem u de expresiuni, si limb'a romana pôte devení o ruina.“ Dupa aceste ori si cine ar presupune, ca pré invetiatalu dn. Maiorescu, va motivá esageratiunea cu nisce esemple intru adeveru monstruóse citate din diuariele romanesci din Austri'a; dsa inse in locu de acést'a face pre eroulu Don Quixotte, se lupta in contra moriloru de ventu, si ni insíra nisce gresiele bagatele, cari in diuarie scrise mai de multe ori in pripa, nu se potu incungiurá. Erori de aceste potemu se citamu si noi dlui Maiorescu din foile de peste Carpati, ma — déca amu dispune de tempu — pôte ca chiaru si din scrierile dsale.

Se'lu lasamu dara, cá se mai cerce nodu in papura! Se'i concedemu petrecerea acést'a. Nu toti ómenii au ambitiunea a trece de critici mari.“

Dn. Titu Maiorescu in Conv. lit. Nr. 2. din 1. Iuniu a. c. la pag. 101—2 se incercà a da si redactiunei acestei foi un'a din loviturele cele mai grele, cu care cineva isi propune a díscredita orice scriere. Din parte-ne asecuramu pe dn. Maiorescu, ca lovitur'a dlui resaltà in distantia de cateva miluri si se pôte cá echo alu ei se se audia numai camu pe la Santa-Maria. In catu acea asvêrlitura siuierà si pe la urechile redactiunei, pôte fi ca dens'a inca va reflecta la ea indata ce redactoriulu va ajunge cá se lucre mai pucinu de 12 óre pe di, se'i remana adica timpu si pentru conversatiuni asupra corectureloru ce se facu in clase la ocupatiunile baietiloru, care la loculu loru inca potu fi de folosu.

In marele numeru de proverbia romanesci este si unulu carele dice: Satulu arde, bab'a se peptina. Acuma, uitate, acuma la a. 1868 isi afià dn. T. Maiorescu timpulu de a cere dela publicistií de dincóce stilu netedu, gramatica, ortografia. Sunt mai bine de optusprediece ani, de candu ne amu mustratu noi pre noi insíne de repetite ori si ne amu spus'o curatu, ca scriemu reu romanesc, ca ne stricamu limb'a si stilulu, nu numai prin germanismi, ci si prin latinismi si magia-

rismi, ca nu'i cunoştemu geniulu ei scl. Acolo este „Fóia pentru minte, inima si literatura,“ in care din ani in ani s'au publicatu articlii scrisi inadinsu in acésta materia. Sunt asemenea mai multi ani, decandu amu disu si amu scrisu totu noi cei de dincóce: Critica, se vina imperati'a ta. In Augustu alu a. tr. amu marturisit'o din nou in „Romanulu,“ ca scriemu reu, amu enumeratu inse ratiunile pentru care noi nu scriemu bine, apoi inse totu atunci ori catu amu mediatu, nu amu pututu afla ratiunile, pentru care romanii mai anume in Iasi scriu parte mare totu asia de stricatu cá si noi, éra un-ori si mai reu.

Noi inse pe aici necumu se avemu timpu de a ne ocupa cu scrierea de critice literarie, dara adesea ne lipsesce si timpul de a le citi. Fiacare din noi ducemu cate trei si patru sarcine grele, din care, bine se observamu, abia cate un'a este platit'a, séu uneori nici un'a. De aceea noi ne bucuraramu vediendu, ca dlui T. Maiorescu ii remane timpu prea de ajunsu de a citi totu ce se publica in limb'a romanéscá, prin urmare ca e in stare de a se si ocupa cu critic'a, pentru care noi pe aici nu avemu — „ragazu“ si nici ca putemu sci candu ilu vomu avea. Intr'aceea noi intre impregiurarile de fatia facemu dlui T. Maiorescu un'a rugare colegiala, éra aceea este, cá dlui se continue cu criticele sale; inse — pre catu timpu noi aici suntemu condamnati a ne ocupa si ingriji intru intielesulu celu mai strinsu si mai genuinu alu euventului de conditiunile sine quibus non, ale conservarei nóstre nationale, pe atat'a dlui se nu ne incurce in tragerea cercuriloru nóstre, in care ne aflamu in acestea timpuri absorbiti cu totul, ci se'si ecsercitez deo-camdata art'a criticeii sale acolea a casa in Iasi, unde'i sta deschisu unu campu largu destulu si inca tocma in diuaristic'a locala. A cere dela noi astadi, cá se scriemu pe placulu dlui Titu Maiorescu, ar fi tocma cá si candu ai cere dela oficiu, cá intre siuieturele glontialoru si intre vaietele celoru raniti se scrie raporturi si buletine elegante si caligrafice. . . . — Dn. Maiorescu ar indatora prea multu pe publiculu literatu, déca iar aratu frumsetiele de espresiuni si de stilu din Iasi, esite din condeiele atatoru tineri geniali, carii isi facura dupa timpu cursurile de sciintia in academi'a si in universitatea de acolo. Asia de ecsemplu dn. Titu Maiorescu ar putea descoperi o multime de frumseti stilistice, cumu si ortografia si gramatica corecta cá nicairi, in urmatóriele pasage tiparite la anulu Domnului 1868 in Iasi:

Toate cererile de abonamentu neintovârâșite de plată, nu voru fi primite.¹⁾

Nimica nu este mai capabilu de a nu liniști spiritele,²⁾ și de a aduce îngrijeri și tunultu ori incotro te intorci, decât fracțiune Brâteano-Roseti,³⁾ acești demni barbați din ce mai tînêră vârstă nu s'au ocupatu decât de politică; s'au inchi-puitu câ pentru a parveni la scopu ce acu l'au datu indestul pe față, trebue săși **dei** unu nume ce in politică signifiadă ceva, adecă liberali. Astă dată prin unu misteru ce nu-mi este cunoscutu, sunt in adevêru puternicii țilei, facu după cum se dice vreme bună ori **ră**.

Numeroasele **distituiiri** făcute cu unu modu despoticu, numeroase cheltueli neprescise in budgetu anului trecut, reforme ce nu potu face de la sine ministrii constituționali fără votu și invoirea Camerilor. Cântările oficioasă a țiarului Român și a sicursaleloru lui, pe toate tonurile dicându-~~fra~~ frațe pentru a provoca ura asupra persoanelor ce nu împârțescu aspirațiunele acelu țiaru cu **puei** lui, arbitraritate, și vecsațiunele in locu legalității.

Stimabilu deputatu D. Nicolescu Cătu, avêndu rându la Tribuna adunării legislative au voitu a face interpelare D-lui Ministru pe Interne, interpelare pe cât Constituțională și parlamentară, pe atât și de unu talentu, cum nici odată nulu va pute⁴⁾ ave fracțiune⁵⁾ puternică pentru câ și talentu oratoru vine in ajutoru numai persoanelor bine inspirate și cu nobile cugetări, ear nu celor ce au pentru devisă a **invidia** tot ce este mai presus de ei, prin naștere, sciință, și caracteru. Onorabilu deputat desfășurându in discursu seu interpelătoru, pentru violare de Constituțiun, au venitu la punctu „câ poliția ar fi dispoșatu câ tot deputatu pentru a intra in adunare, trebue să aibă biletu poliției, câ acei ce nu l'au avutu au fostu alungați de la ușa Camerei și guvernul au probatu câ știe să **menție** ordinu.“⁶⁾

Această asâmênare intovârâșitu de probe evidente și simțite de toată țara au nemulțemitu pe mulțimea deputaților adu-

1) Adica voru fi primite ori nu voru fi primite? Primite unele si altele nu? Intréba culegatoriulu de litere.

2) Adica este séu nu este? Ce dice dn. Titu Maiorescu? Totu acel'a.

3) Care fracțiune Brateano-Roseti? Idem.

4) Pute? Ce pute? Idem.

5) Care? ce? Cumu? Idem.

6) Se mintia (mentiatur), séu sementia (de canepa etc.)? Idem.

nârei de care se compune majoritatea D-lui Brătianu; nu a „Tarei“ ei tare departe, majoritatea D-lui Roseti-Brăteanu de adevărată majoritate a țerei, se poate asemenea cu proverbul turcescu, că este o distanță, cât de la Stamboul la Bagdatu, și cându Oratoru au voitu să termine prin țermurile cele mai parlamentare, reverenciosă prin respectu cătră Tron.⁷⁾

Atunci majoritatea Adunării a tunatu, a resturnatu **pupitruri**, a **huitu**, in fine a făcutu acțiuni nedemne de unu Parlamentu și de o țară liberă și constituțională, adăogându câ discursul acesta nici să fie inseratu in Monitoru; mai mulți din D-nii deputați independenți și ce in adevêru represintă națiunea a voitu **sâi dea demisiune**.⁸⁾ Iată cum cei puțini la sciință, și neesperienți in afacerile delicate și importante a unei națiune, recomându frumosu țara in lântru, precum și celorlalte națiuni a Europei. Asupra acestui regretabilu incidentu Europa va da ochire asupra-ne,⁹⁾ tocmai in momentul când presa europeană invinovătesce pe guvernul actualu câ ar fi in înțelegere cu bândile Bulgaro-Serbi ce s'ar organiza pe teritorul nostru, pentru a pune fetilu la chestia Orientului ce este chestiunea cea mai îngrijitoare pentru puterile Occidentale, pentru câ diplomația Europei unu momentu n'a uitatu celu din urmă paragrafu a testamentului lui Petru celu Mare.

„Amu găsitu pe Russia **reu**,¹⁰⁾ o lasu fluvii succesorii mei voru face o mare menită a da rodire Europei **serecită**, si valurile sale eșindu trecându afară cu toate stavilile ce mâni slăbânogite ar incerca putându a-i opune.“

Inca unu modelu de stilu:

„Diarul oficialu publică o nouă declarațiune formală a guvernului **purțându câ huetile** relative la emisiunea proiectelor de obligatiuni fonciare cu scurtă **echeanță** sunt desbrăcate de tot fundamentu.

Actele oficiale le cetimu in diare străine, intrebămu care poate fi Diarul oficialu, de nu „Monitorul oficialu.“ Administrațiunea acestei foi a trimesu **foaea** „Septemâna“ administrații Monitorului oficiulu, cu cea mai mare îngrijire, ne refuză **acea foae** pentru obolul ce ilu putemu da — nu-i convine, nu i-am mai trimete dar **acea** ce este de laudă pentru administrațiunea

7) La înaltimea acestui pasagiu nu ajungu.

Idem.

8) Se dea deputatii demisiune? La cine?

Idem.

9) Adica va trage cu ochiulu?

Idem.

10) O ati gasitu reu? O serman'a?

Idem.

foaiei oficiale: sunt Instanție aice Iassi — nu au primitu de la inceputul anului decât doue foiei — o scimu de positivu.¹¹⁾“

Altu modelu:

Se dice la Roma că purpura romaine de Cardinalu va fi incurându acordată prințului Lucien Bonaparte, unu din micii nepoți a lui Napoleon I-ii. Prințiu Lucieiu Bonaparte este unu din **fiei** prințului de Canino și a prințesei Zenaide, fiica regelui Iosef. Acesta va fi alu doilea cardinal ce familiei împărătesei dă bisericeii. Familia Imperială franceză va ave deci unu reprezentantu in sfatu suprem a creștinătăței, ce are pentru devisă: „Superior princilor, egali cu regii.“

(Septeman'a Nr. 9 din 7. Martie).

Fara a ne face sila, precumu si'a facutu dn. Maiorescu citindu patru luni intregi din foile romanesci ciscarpatine, pentru că se gasésca multimea nenumarabila a eroriloru de tóte categoriile, noi punemu man'a cu ochii inchisi pe foile din Iasi, pentru că se aflamu modele de valórea celoru reproduse aici. Se lasamu ortografi'a in sensulu strinsu luata, se trecemu pe unu minutu numai la formele gramaticali.

Curiositate matrimonialu. O Fimee lasindu trei barbati. — Din importare se face importentu; pentruce nu si laudendu, mancându, lasendu si laudetu, mancetu, lasetu? — Mustafa ce in vremea acestei scene se aruncara (aruncà). Nu m'ar (miar) sta prin putintia de a defina. Ii inștiintiei . . sub influenția alu acestei gandiri. O persoana a caruea nume ilu cunoaste (O persóna, alu carei nume etc.) Toti ii respunsa ca nu o cunosc (ii respunsera).

(Septem. pag. 36).

Incetamu cu citatiunea modeleloru de gramatica si stilu, atatu pentrucă se nu abusamu de rabdarea lectoriloru nostrii, catu si pentruca, precumu aieptaramu si mai susu, noi cei de aici astadi avemu a lupta pe alte terenuri, pentru a fi séu a nu mai fi, prin urmare ne vedemu constrinsi a ne retrage astadata de pre terenulu, pe carele dlui Titu Maiorescu ii veni se ne arunce manusi'a.

Incheiemu aceste reflexiuni pre langa descoperirea bucuriei nóstre pentru stralucit'a satisfactiune ce dete dn. Maiorescu celui mai eminentu eruditu din cati a produsu vreodata Transilvani'a, desvotandu estimpu cu cateva expresiuni totu ce a scrisu dlui asupra'i in anulu trecut. Mai rugamu inca pe

¹¹⁾ Scriitoriulu acestui modelu a trebuitu se fia fòrte somnurosu atunci candu l'a manjitu.

dn. T. Maiorescu că, de voiesce se afle pe siguru, déca romanii de dincóce mergu uitandu si stricandu'si limb'a loru nationala, séu ca ei pe di ce merge o invétia totu mai bine, indatace se afla fantanile si midiulócele, se mai citésca inca vreo patru luni si mai bine cartile si diuariale care s'au publicatu cu diece, cu dóuadiecei si chiaru treidiecei de ani mai nainte, in Blasiu, Brasiovu, Sibiiu, Bud'a, Vien'a etc. Noi intr'aceea vomu remanea totu pre langa opiniunea ce ni o formaramu din o esperientia camu lunga, cumca adica, oricatu scriemu de reu astadi, totu scriemu si vorbimu mai bine decatu odenióra, precumu si ca mai alesu de ani dóuadiecei incóce, cateva mii de romani si romanc, carii séu isi uitasera cu totulu limb'a loru nationala, séu ca le era rusine a o mai vorbi, precumu pana la a. 1848 le era rusine de ea si la unii boieri si negutiatori de ai d-vóstra, astadi isi tînu de fala nu numai a o vorbi, ci a o si scrie si a o recomanda altor'a, cá se o sustîna si se o apere din generatiune in generatiune; éra déca de preste Carpatii ne voru veni modele de limba si stilu, precumu ni se recomanda dela Iasi, atunci o vomu invetia si mai curendu si mai bine.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din actele societatiei „Transilvani'a“ pentru ajutoriulu studentiloru romani din Transilvani'a si partile ei.

(Continuare).

STATUTELE SOCIETATIEI.

Romanulu din 20. Iuliu, priimindu adres'a presiedintelui societatei Transilvania, pre langa care 'i alatura statutele societatei, dice:

„Recomandamu publicului frumós'a, din tóte puntele de privire, adresa ce ne trimite D. Papiu Ilarianu, in privinti'a societatii Transilvani'a; acésta asociatiune, ce nu este politica, ci numai nationale, curatu nationale, va fi priimita cu iubire de catra toti Romanii, si adres'a D-lui Papiu, voru simti toti, ca nu face de catu a reproduce ceea se simtimu toti, ceea-ce voimu toti.“

Domnule redactoru!

Am onóre a ve comunica statutele societatii Transilvani'a, ruganduve se bine-voiti a le publica si in colónele diariului D-vóstra.

Se scie cumu s'a intemeiatu acésta societate.

Mai multi tineri Transilvaniani, studenti la universitatea din Bucuresci, serbandu aniversari'a dilei de $\frac{3}{15}$ Maiu, dio'a reinviarei nationalitatii romane in Transilvani'a in 1848, propusera infintiarea unei societati pentru ajutoriulu studentiloru Romani de preste Carpati.

Ide'a fu salutata cu entusiasm de unu numeru mai insemnatu de studenti si alti Romani generosi.

Se tînura mai multe intruniri, se votara statutele societatii, si se alese comitetulu. S'au luatu tóte mesurile putin-tiose pentru asecurarea duratei societatii.

Societatea, departe de a fi politica, nu are altu scopu decatu acel'a de a stringe legamentele de fratie intre junimea studiosa din tóte partile Romanimei, venindu in ajutoriulu studentiloru Romani din Transilvani'a si partile ei.

Mai presusu de veri-ce partitu politicu, noi ne adresamu, pentru sprijinirea acestei societati, catra toti Romanii de veri-ce partitu, de veri-ce stare.

Vócea nóstra nu va resuna in desiertu.

Romanii din valea Dunarei 'si voru aduce aminte ca, in cursu de lungi secolu, la tîmpu de pericolu, acei Carpati sempiterni ai Daciei centrale, au fostu de a pururea locul de scapare alu nationalitatii romane. De acolo, din sinulu Carpatiloru, a descinsu Negru-Voda de a intemeiatu Tiér'a-Romanésca; de acolo a venitu si Dragosiu-Voda de a fundatu statulu Moldovei; si pre candu, in timpii mai din urma, elementulu strainu pareu a ne amenintia limb'a si a stinge chiaru simtiulu nationalitatii romane, totu Romanulu din acei Carpati veni a reinvi'a limb'a, nationalitatea si literatur'a romana.

Nici odata Romanii din Transilvani'a nu cunoscuro pentru dênzii alta misiune in aceste dóue tieri, afara de aceea de a profesa ide'a nationalitatii romane. Ei nici odata n'au facutu alta politica in tierile romane; si nici unulu dintr'insii n'a agónisitu aici vre o data alta avere, afara de stim'a si recunoscint'i'a adeveratiloru Romani.

Astadi, asiguratí si tari in consciinti'a nationalitatii nóstre, noi de abi'a mai avemu trebuintia de apostolatulu loru. Er ei, ei nici odata n'au fostu mai amenintiati in limb'a si in nationalitatea loru.

Unu bine nemarginitu le putemu face, venindu in ajutoriulu junimei loru studióse.

Nicaiurea in Europ'a, poporulu tieranu, adevratulu po-

poru, n'a produsu din sinulu seu propriu, si prin midi-lócele sale proprie, barbati cu invetiatura, atatu de numerosi si atatu de meritati, cá in Transilvani'a. Junimea studiósá a acestui poporu merita respectulu si ajutoriulu tuturoru.

Incatu pentru noi, noi datoramu fratiloru nostri acestu ajutoriu. Nu e Romanu care nu se va grabi a-si implini pre intrecute acésta sacra datoria.

Presiedintele societatiei Transilvani'a
A. Papiu Ilarianu.

Art. 1. Societatea pórtá numele Transilvani'a.

Scopulu.

Art. 2. Scopulu societatii este, stringerea legamintelorú de fratia intre junimea studiósá din tóte partile Romanimei, venindu in ajutoriulu studentiloru romani din Transilvani'a si partile ei.

Art. 3. Numai studentii dela academii si universitati, lipsiti de midilóce, se voru bucur'a de ajutoriulu societatii.

Art. 4. Dorinti'a societatii este cá, cei ce voru studia cu ajutoriulu ei, dupa terminarea studiiloru se contintu a servi romanismulu in partea locului.

Art. 5. Presiedintele societatii, in urm'a unei decisiuni a adunarei, va aduce la cunoscintia publica epoc'a candu societatea va fi in stare sa ajute din venitulú fondulu ei.

Membrii societatiei.

Art. 6. Totu Romanulu póte deveni membru alu societatii. Unu strainu inca póte fi numitu membru onorariu alu societatii.

Art. 7. Ori-cine va voi se fia membru, n'are decatu a cere inscrierea sa in registrulu societatii, platindu inainte celu pucinu o rata lunar'a.

Art. 8. Fia-care membru, odata inscrisu, chiaru prin acést'a se obliga cá membru alu societatii celu pucinu pre unu anu.

Art. 9. Unu membru care n'ar indeplini obligatiunile sale prevediute prin statute nici dupa o a trei'a somatiune ce i s'ar face din partea comitetului, se va privi ca nu mai voiesce a face parte din societate.

Art. 10. Presiedintele societatii se alege de adunare din sinulu societatii. Elu este totu-odata presiedinte alu comitetului si alu adunarei.

Art. 11. Adunarea societatii p \acute{o} te numi membri de on \acute{o} re, presiedinti si vice-presiedinti de on \acute{o} re.

Fondulu societatiei.

Art. 12. Fia-care membru e datoriu a respunde societatii celu-pucinu 12 sfanti pre anu, in rate lunarie s \acute{e} u si pre anulu intregu inainte.

Art. 13. Membrulu onorariu la priimirea decretului de numire respunde odata pentru totu-d \acute{e} un'a doui galbini; vice-presiedintele de on \acute{o} re trei galbini; presiedintele de on \acute{o} re patru galbini.

Art. 14. Membri adunarei inca p \acute{r} iimescu decrete in urm'a verificarei loru de catra adunare. La primirea acestoru decrete, ei respundu o tacsă de cate doui sfanti.

Art. 15. Societatea va cerca a-si mari fondulu prin t \acute{o} te mediele cele mai potrivite cu natur'a si scopulu ei, precum sunt cu deosebire: conferintie si publicatiuni literarie si alte asemeni.

Art. 16. Societatea p \acute{r} iimesce cu recunoscintia daruri, subventiuni, donatiuni etc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj Adunarea societatiei.

Art. 17. Presiedintele conv \acute{o} ca adunarea societatii la fia-care trei luni.

La casu de trebuintia se p \acute{o} te convoca si de mai multe ori in sesiune estraordinaria.

Art. 18. Adunarea se conv \acute{o} ca la resiedinti'a comitetului in Bucuresci.

Art. 19. Membrii adunarei sunt:

- a) membrii comitetului;
- b) acei domni membri ai societatii, carii au luat u initiativ'a intemeiarei ei.

De acestia se voru tienea si acei domni studenti romani dela academia si universitati, carii pana la finele acestui anu 1867 voru binevoi a cere inscrierea domniei loru in registrulu membriloru societatii.

c) acei domnii membri ai societatii, carii pe langa minimulu de 12 sfanti pre anu voru respunde societatii odata pentru totu-d \acute{e} un'a sum'a de douispreiece galbini; in fine

d) acei carii in cursu de cinci ani au indeplinitu regulatu t \acute{o} te obligatiunile de membri ai societatii.

Art. 20. Presiedintele societatii deschide adunarea prin o dare de s \acute{e} ma in numele comitetului despre starea societatii.

Art. 21. Decisiunile adunării se facu prin majoritate relativa de voturi.

Art. 22. Membrii absinti se considera cá invoiti cu decisiunile adunării.

Art. 23. Membrii comitetului iéu cuventulu, dar nu votéza in afacerile in carii sunt datori respundere.

Art. 24. Procesele verbali ale adunării se redigu, sub preveghierea presiedintelui, de trei séu mai multi secretari alesi din sinulu adunării dintre membrii ce nu facu parte din comitetu.

Art. 25. Atributiunile adunării sunt:

- a) alegerea comitetului prin votu secretu;
- b) esaminarea socoteleloru din fiacare trimestru;
- c) alegerea comisiuniloru necesarie;

Anume socotelele voru fi esaminate de o comisiune, careia se voru presenta tóte registrele. Asta comisiune va presenta adunării unu raportu, opinandu:

d) votarea budgetului;

e) modificatiuni in statute nu se potu face, decatu fiindu presenti dóua treimi din numerulu totalu alu membriloru adunării si numai cu majoritate de dóua treimi a celoru presenti. Asemeni propuneri trebuie a fi subscribe de cinci membrii presenti ai adunării;

f) decisiuni asupr'a vercarorur medie, prin care s'ar puté mai usioru ajunge scopulu societatii.

Art. 26. Adunarea gasindu de trebuintia a convoca vreedata pre toti membrii societatii fara deosebire, va decide acésta prin majoritate de dóua treimi din numerulu totalu alu membriloru adunării. In asta sesiune a adunării se va vota de mai inainte si regulumentulu, dupa care au se fia conduse desbaterile acelei adunării generale si estraordînarie. Totu adunarea societatii va fisa de mai nainte si obiectele asupr'a caror'a va avé a fi consultata acea adunare generala.

Comitetulu societatiei.

Art. 27. Comitetulu se compune din 15 membrii: unu presiedinte, doui vicepresiedinti, unu primu si unu alu douilea secretariu, unu casieru si alti nóua membrii.

Art. 28. Membrii comitetului se alegu de adunarea societatii pre unu anu. Ei potu fi realesi.

Art. 29. Cerendu trebuinti'a, comitetulu póte se numésca subcasieri, contabili si subsecretari.

Art. 30. Presedintele convóca comitetulu celu pucinu odata pre luna la di anteiu.

Art. 31. In lips'a presiedintelui atributiunile lui le indeplinesce unulu din vicepresiedinti, delegatu de presiedinte.

Art. 32. Comitétulu reprezenta societatea in afara, ingrijesce de averea societatii si de observarea statuteloru si esecuta decisiunile adunarei.

Art. 33. Tóte charthiele in numele societatiei si alu comitetului au se fia subscribe de presiedinte si unu secretariu.

Art. 34. Comitétulu va depune la finele fiecarui trimestru banii incasati la unu locu siguru, cá se fructifice.

Art. 35. La casu candu in decursulu unui trimestru banii incasati aru ajunge la suma de 30 galb. (treidiecei galbini), comitetulu e obligatu a'i depune se fructifice inainte de implinirea trimestrului.

Art. 36. Registrele voru tienea in evidentia timpulu de candu si sum'a capitalului ce fructifica.

Art. 37. Comitétulu este responsabilu adunarei de tóte actiunile sale.

Art. 38. Societatea incepe anulu cu 1. Iuliu 1857.

Art. 39. Scopulu acestei societati pentru ajutoriulu studentiloru romani din Transilvani'a si partile ei nu se póte schimba nici odata, fara a desfiintia insasi societatea.

Art. 40. La casu candu societatea s'ar desfiintia, fondulu ei va trece negresitu la asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Aceste statute s'au votatu definitivu in a trei'a siedintia a adunarii societatii Transilvani'a. Bucuresci, 30. Iuniu 1867, in localulu gimnasiului Mateiu-Basarabu.

Presiedintele societatii Transilvani'a

A. Papiu Ilarianu.

Secretariulu

Procopiu.

(Va urma.)

C l i o.

Ex Indice Tomi IV. Codicis Diplomatici et Tomi V. Supplemento Codicis Diplomatici.

Anno

1493 Impacata tempora in Transilvania. S. C. D. p. 132.

1494 Fuit Wladislaus Rex in Transilvania Cibinii. Cod. Dipl. pag. 13.

1494 et 1495 Uladislaus Rex in Transilvania Cibinii. Suppl. Cod. Dipl. pag. 142. et 153.

1496 Protonotarii mittuntur in Transilvianiam. C. D. p. 28.

- 1500 Nobiles in Transilvania praestabant Decimas Clero. C. D. pag. 68.
1504 Rixae ad vulnerationem usque inter Plebanos sedis Selk et Eppum albensem ratione Decimarum. C. D. p. 107.
1505 Siculi condunt constitutiones Udvarhelyini. C. D. p. 123.
1506* Unio Transilvanorum. Reg. Arch. T. III. p. 387.
1534 Nicolaus Gerendi expeditur in Transalpinam. Reg. Arch. T. I. p. 458.
1540 Exercitus ad Kolos-Monostor. Reg. Arch. T. III. p. 165.
1540 Venenum Isabellae Reginae propinatum. R. A. T. III. p. 143.
1541 Adsecutoriae Ferdinandi I. Transilvanis datae. R. A. T. III. p. 388.
1552 Ingens expeditio turcica. C. D. p. 437.
1552 Obsidio Agriensis. C. D. p. 446.
1553 Commissarii Ferdinandi in Transilvania. 447.

Anno Ex Indice Tomi V. Cod. Dipl. et Tomi VII. Suppl. Cod. Dipl.

- 1558 Isabellam Reginam et Joannem II. veneno absummere voluit Joannes Kendi. C. D. p. 302.
1566 Castra fuere ad Fenes Com.-Kolos. S. C. D. T. VII. p. 197, et 195.
1570 Tractatus inter Maximilianum Caesarem et Joannem II. C. D. p. 161.
1571 Maximilianus Diploma dat Transilvanis. C. D. p. 184.

Ex Indice Tomi VI. Cod. Dipl.

Anno

- 1575 Medienses graves fecerant expensas in excipiendis Legatis polonicis, qui communi SS. et OO. Poloniae consensu ex comitiis Varsaviensibus novi Regis eligendi gratia indictis, ad Stephanum Bathory missi fuerunt ideo, ut eum ad suscipiendum Poloniae regnum invitarent. P. 488.
1586 Pestis in Transilvania. P. 15.
1586 Caristia in Transilvania. P. 23.
1593 Apparatus bellicus. P. 155.
1594 Conspiratio in Principem. P. 167, 168.
1595 Castra ad Dumbovitz 12. Oct. p. 175, 176.
1595 Sigismundus Bathori fit Dux Opoliae. P. 175.
1597 Tempora impacata. P. 213.
1598 Apparatus bellicus. P. 233.
1599 Princeps Andreas levat 3000 fl. a Clero Saxonico. P. 257
1600 SS. et OO. regnant in Transilvania. P. 283.
1600 Commissarii caesarei in Transilvania. P. 286.
1603 Commissarii caesarei in Transilvania. P. 323.
1604 Commissarii caesarei in Transilvania. P. 341.
1604 Absente Gubernatore caesareo fuit locumtenens in Transilvania Generalis Comes Thomas a Capreolo. P. 340.

Ex Indice Tomi VII. Cod. Dipl.

Anno

- 1610 Tractatus Cassoviensis. P. 202, 203.
1610 Conspiratio in Principem Gabrielem Bathori. P. 24, 106 et 294, 295.
1611 et 1612 Saxones incurrunt notam. P. 35 et 44.
1613 Liga Saxonum. P. 74.
1615 Confoederatio inter Caesarem et Gabrielem Bethlen. P. 210.
* NB. De anno 1616 et 1617 quoad Lippenses vide C. D. T. X. pag. 236, 237, hic autem inferius ad Indic. T, X.
1620 Comitata Posoniensia. P. 295.

Ex Indice Tomi VIII. Cod. Dipl. et Reg. Arch. Tomi III.

- Anno**
1632 Legatio Caesaris ad Georgium I. Rákotzi. P. 9.
1634 Castra ad Szász-Sebes. P. 92.
1636 Liga Saxonum. P. 116.
1637* Conspiratio in necem Principis. R. A. T. III. p. 158.
1637* Brassovienses dant Reversales super fidelitate Georgio Rákoczi. Reg. Arch. T. III. p. 122, 129.
1638 Cibinienses faciunt idem. P. 122.
1650 Religio reformata conditio donationis. P. 398.
1655 Religio reformata conditio donationis. P. 490.
1655 Expeditio in Valachiam. P. 498.
1657 Liga Saxonum. P. 506.
1657 Incidit in captivitatem Balthazar Apafi. P. 512.

Ex Indice Tomi IX. Cod. Dipl. et Tomi III. Reg. Arch.

- Anno**
. . . . Sub Acatio Baresai fuit tributum turcicum 500,000 Talerorum. P. 63.
1660 Pugna ad Gyalu et virtus Francisci Bialis. P. 249.
1660 Obsidio Varadinensis. P. 122.
1661* Segesvarienses mutuos dedere Regno 32,000 talerorum. Reg. Arch. Tomi III. p. 200.
1662 Fides Saxonum. P. 10 et 14.
1662 Castra turcica ad Füzes. P. 17.
1662 Inopia aerarii. P. 21, 22.
1662 Castra ad Kocsárd. P. 28.
1664 Castra ad Váradgya. P. 66.
1664 Opera Francisci Bialis recuperantur Comitatus Szolnok Interior et Kraszna. P. 251.
1670 Oppressio Religionis. P. 161.
1674 Notatur Dionisius Bánfi. P. 299, 300.
1675 Liga Saxonum. P. 200.
1677* Rebellio Háromszékiensium. R. Arch. T. III. p. 224.
1677* Expeditio Ladislai Vajda ad Vezirium. R. Arch. T. III. p. 225.
1680* Expeditio Ladislai Vajda ad Vezirium. R. Arch. T. III. p. 226.
1682 Unio trium Nationum. P. 270.
1683* Obsidio Viennensis. R. A. T. III. p. 225.

Ex Indice Tomi X. Cod. Dipl.

Confer cum NB. superius signata.

- Anno**
1616* Lippa non vult se dedere Turcis, ideo expugnatur a Principe Gabriele Bethlen. P. 236, 237.
1617* Lippenses emigrantes obtinent in Transilvaniam refugium et eis datur Possessio Vajasd in Comitatu Albensi. P. 237.

Ex Indice Tomi XII. Cod. XII. Cod. Dipl.

- Anno**
1704 Revolutio Rakotziana. P. 61.
1705 5. Maji moritur Leopoldus I. P. 65.
1705 10. Maji amnestia Josephi I. p. 65.
1705 10. Maji affidatoriae super rebonificatione expensarum per Transilvanos in rationem militiae caesariae factarum. P. 73.
1710 Transilvani excluduntur a beneficio amnestiae generalis. P. 93.

- 1711 18. Aprilis moritur Josephus I. P. 95.
1718 Transilvaniae incolae subditi transmigrantur in Banatum. P. 133.
1722 Sanctio Pragmatica. P. 153 et 181.
1723 Sanctio Pragmatica. P. 163 et 167.
1725 Pecuniae defectus in Transilvania. P. 223.
1729 Mores juventutis dissolutae. P. 315.
1765 Transilvania fit Magnus-principatus. P. 464.
1786 Transilvania subdividitur in 11. Comitatus. P. 517.

II.

Historica data, Saxones respicientia.

E Cod. Dipl. Tomo I.

Anno

- 1184 Saxones Transilvani. P. 4.
1277 Saxones conflagrant ecclesiam albensem. P. 61.
1291 Saxones paedia tenentes et more nobilium se gerentes. P. 98 eorum
Decimae, ibidem; et eorum Insurrectiones, ibidem.
1291 Saxones Templum albense conflagrantes excommunicantur. P. 88.
1299 Conflagrant Capitulum albense. P. 107.
1299 Saxones. C. D. T. V. p. 199.
1316 Comes Nicolaus filius comitis Goblin de Cibinio Judex Provin-
cialis pro tempore constitutus, et Universitas Provincialium ad
Cibinium pertinentium. P. 161.
1316 Praedialistae apud Saxones. P. 161.
1316* Reg. Arch. T. III. d. 10.
1322 Saxones membra Comitiorum Transilvaniae. p. 205.
1322 Universitas Saxonum Provinciae Cibiniensis celebrat congregationem
generalem. P. 204.
1322 Privilegia Provincialium Cibiniensium extenduntur ad possessiones Ab-
batiae de Kertz. P. 281.
1323 Consuetudo Cibiniensis relate ad successionem memoratur. P. 227.
1325 Saxones rebellant. Reg. Arch. T. II. p. 78.
1331 Terra Saxonum appellatur Terra Regia p. 312.
1340 Saxonum Universitas. Reg. Arch. T. II. p. 79.
1340 Universi Provinciales Sedis Cibiniensis et Universi Provinciales So-
dium ad eosdem Provinciales Cibinienses spectantes. P. 375.
1345 Nobiles inter Saxones. P. 397.

(Va urma.)

CONSTANTINU BRANCOVANU.

Drama in cinci acte.

(Continuare).

SCEN'A IV.

(Camera la Vizirulu Ali-Pasia. Candu se radica pendi'a, se vede Mihaiu Racovitia intrandu;
elu saruta man'a Vizirului).

Mihaiu Racovitia.

Pré stralucite Dómne, vinu cá se'ti multiamescu,

Si ua santa datoria aici se-implinescu.

Acelu Domnu Brancovanu, ce tiér'a lui o prada,
Cu biruri, pre Sultanulu, stapinulu nostru, trada.
Mosii nenumerate in tiéra-a cumperatu.
Cá ua cetate mare inaltia elu palatu.
Elu a taiatu moneta, cu chipu-i s'alu lui nume,
Se 'si faca svonu de dinsulu, in tiéra si in lume.
De musica 'n ostire unelte-a cumperatu
D'argintu, cum si de auru, unu lucru minunatu.
Vestindu avere multa, asia precum nu are
Sultanulu. Dar' din tóte, ce dici dea lui tradare?

Vizirulu.

Elu face tóte acestea? Elu are mari averi?

Mihaiu Racovitia.

Catu n'are tier'a tóta si toti ai lui boeri.
Elu are intielegeri ascunse cu 'mperatulu
Austriei, cu Rusi'a, se le marésca statulu
Din statele Turciei. Veneti si Genovezi,
Prin elu sciu totu ce faceti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vizirulu.

Poti tu se'mi dai dovedi?

Mihaiu Racovitia.

Le vei avea cu timpulu ... prin elu ei au de scire,
De scopurile Portiei, d'ascuns'a sa gandire;
Ér' Leopoldu desface in urma-acestu secretu,
Ilu face Printiu germanicu cu titlulu, prin decretu.
Prin care cate un'a, cu fala se arata
Sierbirile facute Austriei 'ngamfata.
Si dari nesuferite pre tiera elu a pusu,
Avere vrendu a 'si face; si tine curtea susu
Spre munti, se fie liberu de Turci. Totu patimesec,
Multi bani in tieri straine elu are, si hranesce
Soli in strainatate, tramite ne 'ncetatu
La curtile straine.

Vizirulu.

Se fie-adeveratu

Ce tu imi dici de dinsulu? poti da dovedi tu óre?
Imi cere voia mie, p'unu fiu alu seu se 'nsóre
Cu a Domnului Moldovei copila. Amu priimitu,
Si nunta fericita, din parte 'mi i amu doritu.

Mihaiu Racovitia.

O Dómnne! asta nunta, aduce loru tarie
In tíera. Multu mai bine ar fi ea se nu fie...
Si Cantemiru, a carui domnitia va se iea,
É tradatoriu in Pórta... Asculta rug'a mea...

Vizirulu.

Acuma totulu cade, de veti avea putere
Se sprijiniti acolo ce Padisiahulu cere.
De-mi dati incredintiare, ca-odata mazilitu
De noi, poporulu tierei remane liniscitu,
Si elu nu se va duce la Nemti, la Russi, a face
Cu starea lui cea mare miscari ce nu ne ar place.
L'asiu scóte din domnia indata. Astadi noi
Avemu cu Veneti'a se 'ncepemu unu resboiu.
Si n'avemu timpu, n'am óste, cá se tramitu in tíera.
Puterea nóstra tóta se va porni afara.

Mihaiu Racovitia.

Ceru timpu spre incercare, de este midiulocire
Se lu prindia, fara lupta si fara resvratire.

Vizirulu.

De ale tale fapte pre mine vei vesti
Catu mai curendu se póte. Si ce am dissu va fi!
(Vizirulu ese.)

Mihaiu Racovitia (singuru).

Unu omu voi u tramite la Cantacuzinesci,
Cá se le spuna tóte dorintiele turcesci
Ca voru se 'lu mazilésca, dar' cu incredintiare
De linisce; dovéda cerendu d'a lui tradare.

SCEN'A V.

(In palatulu domnescu din Bucuresci).

Constantinu Brancovanu, Spat. Mihaiu Cantacuzino.

Constantinu Brancovanu.

Mihaiu Spatare, ce felu! voi v'ati recitu de totu,
Si tu si alu teu frate si mandrulu teu nepotu
Stefanu! voi cu Bosforulu aveti acum a face?
Ce? sangele in ómeni, nu, apa nu se face?

Trageți la Greci, și Turcii ve plăcu, nu este asica?
Dar' Turcii suntu tiranii, ce-apéssa tier'a mea.
De vreti voi libertate, de vreti s' aveti ua tiéra,
Austriei se cereti! se sparga acésta féra!
Crestinii ne dau drepturi, vinu cá mantuitori;
Sum cu mantuitorii; urescu p'apessatori.

Spat. Mihaiu Cantacuzino.

Austri'a, ai dreptulu, de facia ne protege;
Déra in ascunsu gandesce in lantiuri se ne lege,
Pre noi si toti crestinii, ce Turcii au sub-jugatu.
De Turci se n'aveti téma: loru nu le e ertatu
De legea loru, se strice nici limba romanésca,
Nici drepturile tieiei, nici neamulu se turcésca.
Credinti'a loru chiaru pune intre crestini si ei
Ua stavila ne'nvinsa. Crestinii suntu mai rei.
Ei prin acea credintia gasescu chiaru a loru cale
De-a cotropi Romanulu si drepturile sale.
Fugi de crestini cu nume, si fapte de pagani,
Voru se ne libereze, dar' nu spre-a fi Romani;
Voru se ne desrobésca si ataca Musulmanii,
Nu cá se fimu noi liberi; ci a schimba tiranii.

Constantinu Brancovanu.

Dar' nu diceai totu ast-felu, candu am facutu tractate
Cu Leopoldu? candu insuti fugisi de a combate
Sub Rusi cu Otomanii? Ve sciu, pre viéti'a mea!
Pre toti; ve ambla ochii dup'a domuiei stea.
Ua singura idea mai este 'n fie care:
De a lua puterea. Ori ce-alta cugetare,
Ce pune inainte de tiéra, ori ce omu
D'acum e numai scara d'a se urca la tronu.

Spat. Mihaiu Cantacuzino.

Vrajmasii nostri, Dómne, iti spunu de noi mai multe.
Mari'a Sa pre vorbe nimicu se nu asculte...
Noi ne am recitu, dici, Dómne? E prea adevveratu;
Cuventulu de recéla, noi, Dómne, nu l'am datu.
Ni s'a luat credinti'a si carm'a noa data,
Pre pîri ne-adeverate, ce-ua lume insetata
Se fie la putere a reversatu pre noi.
Cantacuzinii in sa, de si straini la voi,

Dar' au tînutu cu tier'a, cu Domnii totu-dé-un'a,
Candu sórt'a preste tiera a radicațu furtun'a.
Pre noi si pre ai nostri acum îi prigonesci:
In stare, in familii in tóte ne lovesci.
Si noi dedati cu tronulu, supusi cá totu-dé-un'a,
Plecamu capulu si dicemu; va inceta furtun'a.

Constantinu Brancovanu.

A vóstra este carn'a; dér' voi se aretati,
Cá pîrele facute voi nu le meritati.

Spat. Mihaiu Cantacuzino.

Vomu dovedi acést'a, catu voiu mai fi in lume.
O Dómné! Ua partita, ori care, cu-ori ce nume,
Se sprijine pre sine, candu sprijine p'ai sei.
Chiaru candu suntu fapte rele, chiaru candu suntu unii rei.
Ca-ci a lovi p'acea ce suntu din a ta parte,
E de a face tréba vrajmasiloru, si parte.
Asi'a facu cei cu minte. Ce facemu in sa noi!
De suntemu slabi candu ceilalti ne au declaratú resboi,
Noi intre noi ne batemu cu ura ne'mpacata,
Ce-duce desbinare, si slabitiune 'ndata.

Constantinu Brancovanu.

Dar' cine desbinarea in tíera a nascutu,
De nu dorinti'a vóstra de tronu? Voi ati facutu
Acésta trista stare. Stefanu vrea Domnu se fie.
Si cá se adjunga, faceti reu tieriei lui si mie!
Imi dovediti ca pîr'a a fostu unu slabu prepusu,
Si de catu totu-dé-una ve voiu urca mai susu.

Spat. Mihaiu Cantacuzino.

Ai casei nóstre ómeni suntu toti pusi la ua parte,
De si cinstiti si harnici. Vedi dar' ca ne desparte,
Chiaru a credintiei lipsa. Ministrii tei dorescu,
Totu ómeni ce degrada pre cei carei serbescu.
Puterea ce lovesce pre cei ce au virtute,
Incuragiaza furii si vré ca se-i adjute.

Constantinu Brancovanu.

Atatu aveti a dice?

Spat. Mihaiu Cantacuzino.

Suntu multe-a dice inca, inalte Dómné, tie.

Constantinu Brancovanu.

Am mare trebuintia de mintea ta cea vie...
Se ne vedemu! (la o parte) faci pace cu unu vrajmasu alu teu,
Unu altu vrajmasiu faci tie. Deci pacea este-unu reu.

(Domnulu ese).

(Intra Constantinu de Critu).

Constantinu din Critu (catre Sp. Mih. Cantacuzino).

M'amu ratecitu p'alicea. Mihaiu Spatarulu unde
Ilu pociu gasi eu óre? Tu, dragulu meu, respunde.

Spat. Mihaiu Cantacuzino.

Tu cine esci?

Constantinu din Critu.

Amu carte se i dau dela Fanaru,
Tramisu de Mihaiu Voda; unu omu cum gasimu raru,
Mintosu; lui ii tramite cu multa sanetate.

Spat. Mihaiu Cantacuzino.

Eu sumu celu ce tu cauti. Dara vorba scurta frate,
Aici suntemu la curtea domnéscă. Esci peritu,
De ómenii domniei de i fi₂descoperitu.
Vinu iute dupa mine.

(Va urma).

Numerulu limbelor si alu dialectelor omenimei intregi.

In Asi'a intréga sunt 937, in Afric'a 226, in Europ'a 587, in Americ'a 1264. Limbele si dialectele din mai multe insule inea nu sunt cunoscute; asia numerulu limbelor si dialectelor se ia in dilele nóstre cu 3014. Acésta cifra coprinde in sine cea mai grea sententia de judecata asupra acelor ómeni, carii isi voru fi pusu vreodata in minte, séu isi voru pune de aici inainte, cá se faca a se perde cele mai multe limbe si a se adopta de catra omenimea intréga numai cateva, cumu amu dice privilegiate. Cu totulu altuceva ar fi, déca s'ar pune intrebarea asia, ca se se invente un'a limba universală, pe care se o póta invetia cu inlesnire fiacare omu pre langa a sa, buna óra precumu este music'a. Intru adeveru ca incependu dela filosofii Descartes, Leibnitz, Rousseau, Chabannon, Nodier, pana la Olivet, multi isi batura capulu, pentrucá

se afle un'a limba universală. In dilele n'ostre dn. Sudre isi sacrifică anii vietiei sale dela 1829 pana la 1863 meditandu si planuindu asupr'a sciintiei despre un'a limba universală, séu precumu o numescu altii, limba musicală. Dn. Sudre crede ca ar fi aflatu chieile pentru un'a limba universală si ca acelea aru fi numai siette, adica: do, re, mi, fa, sol, la, si. Cu acestea 7 note din gamma s'ar putea forma t'ôte trei limbele omenesci, adica cea vorbită, cea scrisă si cea muta séu mimica. Celu pucinu asia credu adeptii dlui Sudre. Speramu ca filologii nostrii ne voru da si in acésta directiune invetiatur'a dorita. Ide'a in sine este sublima; viitoriului ii remane rezervata ecsecutarea ei practica.

Ad Nr. 178/177 1868.

Regulamentu de concursu la stipendiale societatiei Transilvani'a.

Art. I. Societatea Transilvani'a creéza deocamdata trei stipendia de 150—200 galbeni pre anu, cu incepere dela Octombrie 1868 pentru studia la un'a din universitatile din Frangi'a si Itali'a.

Art. II. Potu concurge la aceste stipendia junii romani de preste Carpati, fia din Transilvani'a séu Bucovin'a, fia din tienutul Satumarelui ori Maramuresiului, alu Urbei-mari séu alu Aradului, fia din Banatu, cari au terminatu celu pucinu clasele gimnasiale si au facutu esamenulu de maturitate.

Art. III. Concurentii se voru adresa mai anteu la un'a din cele trei societati literarie de preste Carpati cu petitiune, pre lenga care voru alatura testimoniulu de maturitate, actu de botezu, testimoniulu de paupertate si certificatu medicalu. Ei voru arata totuodata in petitiune specialitatea la care au mai multa aplecare.

Art. IV. Comitetele respective ale societatiloru literarie romane de preste Carpati voru binevoi a inainta comitetului societatiei „Transilvani'a“ din Bucuresci numele impreuna cu actele relative aceloru concurenti, pre carii 'i voru gasi mai demni de a obtiené stipendiale societatiei „Transilvani'a,“ binevoindu a face t'ôte observatiunile si lamuririle necesarie in privinti'a fiacarui'a din cei recomandati.

Alegerea obiectului studialoru, precumu si a institutului unde au a se face studiale, se lasa pentru astadata asupr'a comitetului societatiei Transilvani'a.

Art. VI. Liberi suntu concurentii a se adresá si deadre-

ptulu catra comitetulu societatiei Transilvani'a, si comitetulu va puté designá si din acestia intru catu nationalitatea si meritulu loru, n'ar fi supuse nici unei indoieli.

Art. VII. Cei designati de catra comitetulu societatiei Transilvani'a voru dá in scrisu, ca au luatú actu de dorinti'a societatiei espresa in art. 4 din statute.

Art. VIII. Ei voru fi detori a trimate regulatu la comitetu certificate de studia in tóta form'a, cari déca n'ar respunde asteptarei, stipendiulu li s'ar puté retrage.

Conformu cu originalulu

Presiedinte

A. Papiu Ilarianu mp.

Secretariu

Laurianu mp.

fiu.

Acestu regulamentu conformu conclusului adusu in siedinti'a comitetului asociatiunei din 8. Iuliu c. n. a. c. se publica cu acea adaugere, cá terminulu pentru aceli competitorii, cari si voru trimete concursele sale la comitetulu asociatiunei, se defige pre $\frac{8}{20}$ Augustu a. c.*)

Dela comitetulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

I. Hannia mp.,
vicepres.

Nr. 164. 1868.

Protocolulu siedintiei estraordin. a comit. asoc. trans. rom.

tenute in 17. Iuniu c. n. a. c. sub presidiulu Reverendisimului D, vicepresiedinte Ioane Hannia, fiendu de facia DD. membrii Ilustr. sa D. consiliariu de curte Iacobu Bolog'a, D. consil. de finantia P. Manu, D. senatoru P. Rosc'a D. adv. dr. I. Nemesiu, D. parochu si prof. Z. Boiu, D. dr. N. Stoi'a, D. secret. II. Ioanu V. Rusu, D. capitanu si cassariu alu asoc. C. Stezariu si D. redact. si bibliot. alu asociat. N. Cristea.

§. 68. Dn. vicepresiedinte aduce inainte, cumca acésta siedintia estraordinaria s'a aflatu indemnatu a o conchiamá singuru din acelu motivu, cá se impartasiésca onoratului comitetu o charthia a Dlui secret. I. Georgie Baritiu ddto. 12 Iuniu c. n. a. c., prin carea cere a i se asemná o anticipatiune de 150 fr. v. a. pentru suportarea speseloru avende cu edarea fóiiei asociatiunei dela 1. Iuliu a. c. c. n. pana la prosim'a adunare generala a asociatiunoi (25. Augustu c. n. a. c.)

Perlegenduse respectiv'a charthia, comitetulu decide: a se

*) Celealalte diurnale romane inca suntú rogate a reproduce in colónele sale acelu regulamentu in totu cuprinsulu.

asemnă la cass'a asociatiunei transilvane cerut'a anticipatiune de 150 fr. v. a.

Cu acést'a siedinti'a extraordinaria s'a incheiatu. Sibiu, datulu cá mai susu.

I. Rusu mp.
secret. II.

I. Hannia mp.
vicepres.

Nr. 175 1868.

Protocolulu siedintiei ordinarie a comitet. asoc. trans. rom.

ținute in 7. Iuliu c. n. a. c. sub presidiulu Rever. D. vicepres. I. Hanni'a, fiendu de facia DD. membrii reverend. D. canonicu metropolitanu Gregoriu Mihalli, D. senatoriu Petru Rosc'a, D. avocatulu dr. I. Nemesiu, D. dr. Nicol. Stoi'a, D. parochu si profesoriu Zachari'a Boiu, secret. II. Ioane V. Rusu, D. capit. si cassariu alu asoc. C. Stezariu si D. red. N. Cristea.

§. 69. Rev. D. vicepres. arata, ca scopulu principale alu chiamarei acestei siedintie ordinarie a comitetului intre altele, e pertractarea regulamentului proiectatu de D. consiliariu de curte Iacobu Bolog'a în privinti'a infiintiarei reuniuniloru tinentali si agentureloru comunali, pentru inaintarea si latirea activitatiei asociatiunei.

Deci poftesce pre membrii comitetului, cá se ia la discusiune acestu obiectu. Dupa discusiuni mai indelungate si seriose escate asupr'a intrebarei, déca e comitetulu competente de a pertractá si pune in lucrare numitulu regulamentu? se facura din partea unoru Dni membrii urmatoriele propuneri:

D. dr. Nemesiu esí cu propunerea, cá mentiuatulu regulamentu, se se ia indata la desbatere generala si speciala si apoi in forma de proiectu alu comitetului se se astérna la viitori'a adunare generale.

Ér D. parochu si prof. Z. Boiu propuse, cá comitetulu se dechiare anteu, ca nu se simte competente a pune in lucrare cestiunatulu regulamentu, 'lu primesce inse cá basa de desbatere pentru unu proiectu substernandu din partea sa, viitóri adunari generale.

Presidiulu punendu in urma, la votisare un'a dupa alt'a, ambele propuneri, propunerea a dou'a, respective a Dlui Boiu, se primesce din partea comitetului: cu majoritate de 4 contr'a 3 voturi.

§. 70. D. senatoriu Rosc'a, dupace aduce inainte, ca regulamentulu jacandu mai multu timpu pre més'a comitetului, se presupune a fi cunoscutu din partea membriloru de facia (a comitet.) face propunerea, ca acel'a se se primésca en bloc

fara desbateri si comisiunea insarcinata cu elaborarea programului pentru obiectele propunende prosimei adunari generale, spre pertractare si decideri, se face in acelu program unu locu si pentru cestiunatul regulamentu.

Acést'a propuneri punenduse la votisare, comitetulu cu majoritate de voturi decide: a se respinge si a se procede la desbaterea generala a regulamentulu.

§. 71. Deschidienduse desbaterea generala asupr'a regulamentulu propusu, si, in decursulu aceleia ivinduse atari greutati, preste cari comitet. cu atatu mai pucinu a pututu trece, cu catu ca D. propunatoriu si referinte respect., carele singuru ar fi fostu in stare a dá deslucirile necesarie, din cause familiari, a lipsitu dela acést'a siedintia: la propunerea Dlui dr. I. Nemesiu comitetulu se afla indemnatu a decide: amanarea pertractarei cestiunatului obiectu pana la conchiamarea unei siedintie extraordinarie ad hoc, la carea va pute participá si D. consiliariu aulicu Iacobu Bolog'a cá propunatoriu si referinte.

§. 72. D. cassariu alu asociatiunei presentéza conspectulu despre starea cassei asociat. pre tempulu acestei siedintie, din carele se vede, ca cass'a asociat. — dupa subtragerea erogatorulu de pana acum — are in proprietatea sa 29,208 fr. 99 cr.

Se ia spre scientia.

§. 73. Totu cu aceea ocasiune D. cassariu alu asociat. presentéza unu altu conspectu despre interesele intrate cu 1. Iuliu a. c. la fondulu asociat. dupa couponii obligatiuniloru de statu, si anume a) dupa couponii obligatiuniloru urbariale transilvane dupa subtragerea de 7% a intratu in BN. 156 fr. 24 cr.; b) dupa couponii obligat. imprumutulu de statu, dupa subtragerea de 20% a intratu in argintu 19 fr. 25 cr. (si 7 cr. in arama).

Se ia spre scientia.

§. 74. Se mai raportéza despre banii incursi la fondulu asociatiunei, cá tase de memb. ord. dela siedinti'a din urma pana la siedinti'a presenta, cari facu cu totulu sumusior'a de 25 fr. v. a.

Se ia spre scientia.

Fiendu tempulu inaintatu si obiectele pertractande nefiendu inca superate, se amana continuarea siedintiei pre mané (8. Iuliu) 10 óre inainte de amiadi.

Sibiiu, in 7. Iuliu c. n. 1868.

I. V. Rusu mp.

secret. II.

I. Hannia mp.

vicepres.

Nr. 177. 1868.

Protocolulu siedintiei ordinare a comitet. asociat.

continuate in 8. Iuliu c. n. a. c. sub presidiulu ordinariu, fiendu de facia DD. membrii Rev. D. canonicu metrop. Gregoriu Mihali, D. senatoriu Petru Rosc'a, D. advocatu dr. Ioanu Nemesiu, D. profes. Zach. Boiu, secret. II. si membru alu comitet. I. V. Rusu si D. bibliot. si membru supl. N. Cristea.

§. 75. D. dr. Ioanu Nemesiu referéza in caus'a legatului facutu asociatiunei de repausatulu D. I. Piposiu fostu controloru la baile erariale din Govasdia, aduce la cunoscienti'a comitetului, ca inclitulu tribunalu comitatense din Deva, la re-cuisitiunea comitetului din 7. Aprilie a. c. Nr. 129, sub ddto. 21. Aprilie a. c. Nr. 1103/p. impartasiésce in usulu asociatiunei, o copia legalisata din testamentulu repausatului Domnu, si ca conformu punct. 7, 12 si 15 lit. k) din numitulu testamentu, asociatiunea are de a primi dreptu credere 700 fr. m. c. in 7 bucati obligatiuni de statu (Staatsschuldverschreibung) cu 3% (Nrii 13,433, 13,434, 13,435, 17,821, 17,822, 17,823 si 17,824 ddto. 1. Dec. 1845): bibliotec'a testatorului, cum si 6 bucati auru (Washgold) in pretiu de 15 fr. v. a.

In urma D. referente propune, cá comitetulu se constituésca din parte'si unu advocatu cu plenipotencia pentru representarea si aperarea drepturilor asociatiunei facia cu acestu legatu, si anume recomanda spre acestu scopu pre D. advocatu Lazaru Petco, la care propunere D. senatoriu si membru alu comitetului Petru Rosc'a, mai adauge, ca denumindulu advocatu alu asociatiunei, totu odata se se poftésca, cá in casulu candu ar intimpiná greutati neprevedute, facia cu punerea in lucrare a legatului cestionatu, se binevoiésca a incunoscentia pre comitetulu asociatiunei.

Conclusu. Propunerea Dlui referente dinpreuna cu adaugerea facuta din partea Dlui senatoriu Rosc'a priminduse, comitetulu decide mai incolo, ca trimetienduse Dlui advocatu L. Petco necesari'a plenipotencia, totu odata se i se impartasiésca in copia si respectivulu testamentu in totu cuprinsulu seu.

§. 76. Secret. II. perlege o scrisóra a societatiei „Transilvani'a“ din Bucuresci ddto. 9. Iuniu a. c. Nr. 102, prin care impartasinduse presidiului asociatiunei, unu regulamentu pentru stipendiale create de aceeași societate pentru an. scol. 186⁸/₉, totu odata se poftesce, cá acelui regulamentu se binevoiésca a'i dá cea mai intinsa publicitate; se primésca si se examine petitionile si atestatele respect. concurenti, si acele, cu recomandare din partea comitetului asociat. se le inainteze la comite-

tulu societatiei „Transilvani'a“ celu pucinu pana la 1. Sept. c. v. a. c.

Conclusu. Comitetul asociat. din motivulu de a poté satisfacé pre deplinu dorintiei societatiei Transilvani'a, decide, ca regulamentul impartasitu se se publice in foi'a asociatiunei, si totu odata se se poftésca si celealalte diurnale romane alu reproduce in colónele sale. Terminulu pentru concursese ce se voru trimete si adresá la comitetulu asociatiunei, se defige pre $\frac{8}{20}$ Augustu a. c.

§. 77. Se da cetire ordinei lucrariloru pentru adunarea generala viitoria, proiectata de comisiunea delegate spre acestu scopu in siedinti'a premergatoria, — care cu pucine modificatiuni se primesce si se decide a se publica dinpreuna cu protocolulu in foi'a asociatiunei.

§. 78. D. bibliotecariu aduce la cunoscentia donarea mai multoru carti pentru bibliotec'a asociatiunei:

1) Dela D. Ioanu Bechnitiu, ascultatoriu de drepturi la universitatea din Vien'a unu opu intitulatu: „Caronni“ in Daci'a ed. Milano 1812.

2) Bibliotec'a centrala din Iasi trimete in 3 esempl. catalogulu cartiloru ei, si poftesce a i se impartasi si din partene catalogulu opuriloru bibliotecei asociatiunei.

3) D. directoriu generale in ministeriulu instructiunei publice in Romani'a V. A. Urechia trimete „Scólele satesci in Romani'a,“ Bucuresci 1868, si „Localurile de scóle satesci in Romani'a,“ Bucuresci 1868.

4) Dela academi'a imperatésca de scientia din Vien'a se trimetu 9 fascióre, din tom. 56 fasc. 3; din tom. 57 fasc. 1; din Sitzungsberichte mat. naturwissensch. Classe pre a. 1867 despart. I. fasc. 7, 8, 9 si 10, totu din aceste despart. II. fasc. 8, 9 si 10; Denkschrift mat. naturwissensch. Classe tom. 27; Archiv für Kunde österr. Geschichtsquellen din tom. 38 fasc. 2, tom. 39 fasc. 1.

Se decide:

Cartile incurse se primescu cu multiamita si se transpunu bibliotecariulu spre pastrare in bibliotec'a asociatiunei; ér in specialu pentru catalogulu bibliotecei din Iasi se se reserie prin bibliotecariulu asociatiunei, ca comitetulu asociat. trans. indata ce va fi in placut'a positiune a avé tiparitu catalogulu cartiloru bibliotecei asociatiunii, va coresponde recuisitiunei facute.

Cu acestea sîdinti'a comitetului se inchia pre la 10 óre inainte de amiadi.

Datulu cá mai susu.

I. V. Rusu mp.

secret. II.

I. Hannia mp.

vicepres.

Notitie diverse.

— Amatoriloru de anticitate comunicamu urmatori'a scri-soria interesante:

„De multu si de multe ori amu doritu, cá se potiu aflá pre ruinele nóstre ceva anticitati insemnate; inse si de voru fi, acumu nu prea sapa ómenii nostri dupa densele, si asia nici ca amu pututu servi cu ceva. Din templare inse, scóse unu omu intru un'a ograd'a a sa un'a piétra cu inscriptiunea, de cea parte in ordine si cu tóta acuratatea decopiata.

„Piétr'a avea form'a lungaretia cá de 3—4 urme, si lata cá de 2½; ér grosimea de un'a palma. Se afla intréga, pre margini in florata (sculptura). Amu volitu se o cumparu, inse a cerutu prea multu pre ea, in sperarea, ca posesorii nobili i voru dá pretiulu 20 fr. v. a. Mirare! Sta si acumu neven-duta. Inscriptiunea:

D.

M.

P. PONT. SECVNDINO
V. AN. X. M. III. D. XXIII.
P. PONT. BLANDO. V. A. VI. D. VII.
P. PONT. PONTIANELIS
ET. VALERIAE.
BLANDINAE. CONIVGL.
VIX. ANN. LXV.

„Parerea suscrisului e, ca ar fi fostu unu epitafiu; ér in-tielesulu, sum convinsu, ca mai bine'lu veti pricepe Dvóstra . . . Gradisce, 17. Maiu 1868.

J. Janz'a, v. protop. etc.

— Intielesulu nu e greu, decatu ca in lini'a deasupr'a D. M. insemnéza, cumu occurre de atate ori: Dis Manibus, si prin urmare tabl'a in adeveru e epitafiu; — in lin. a 2 literile initiali insemnéza: Vixit annos X., menses III., dies XXIII., si in lini'a urmatoria: Vixit annos VI., dies VII. Ér in lin. 4, in locu de PONTIANELIS este a se corege: PONTIANE, FILIS, mai corectu: Pontianae, filiiis. Celealalte sunt plane.

— Dela unu amicu in Parisu: ne-s'au trimesu urmatóriele brosiure, de cea mai mare importantia pentru geografi'a antica a ripei derepte a dunarei in Maesi'a inferióre si Sciti'a pontica:

Voyage archeologique et geographique dans la région du bas Danube par M. E. Desjardins (Extrait dela Revue Archéologique), Paris 1868; cu 2 planure ale citadelei romane Irosmis (27 pagine in 8-o.)

Lettre à M. Henzen sur quelques inscriptions inedites de Valachie et de Bulgarie provinces de Dacie, de Mésie et de Scythie par E. Desjardins (Extrait des Annales de l' Institut de correspondance archeologique de Rome 1868. Rome 1868. (107 pagine in 8-o.)

La cari vomu reveni cu alta ocasiune.

(Din Archivulu pentru filologia si ist. Nr. 16 din 5. Iuliu 1868.)

S e n t e n t i e.

Lenea e stupiditatea trupului; stupiditatea este lenea sufletului.

Charitatea este termometrulu culturai omenesci.

A vietii in lume insémna: a lucra cu seriositate.

Ómenii numai dupa mórtea loru potu fi judecati dreptu; pre catu ei se afla in viétia, nu'i putemu judeca dreptu, pentruca nu ne lasa invidi'a (pism'a).

Acelu poporu, pe care'lu póte salva numai cate unu omu, merita cá se fia batutu cu bice.

Cu ómenii geniali este anevoia a fi in relatiune, pentruca ei facu multe preste regula.

(Din germanesce.)

PROVOCARE.

De órace in urm'a conclusului adusu in anulu trecutulu la Clusiu, adunarea generala a asociatiunei se va tienea estu tempu in Gherl'a — domnii membri ai asociatiunei rom. transilvane, cari au intentiunea de a veni la acést'a adunare, suntu provocati cu tóta onórea, se binevoiasca a incunoscintiá despre acést'a pre comitetulu subscrisu, pana in 10. Aug. a. c., cá se se póta face dispusetiunile necesarie in privinti'a incortelarei si celorlu referitorie la bun'a primire.

Gherl'a, la 2. Iuliu 1868.

Din siedinti'a comitetului constituitu pentru bun'a primire a membriloru asociatiunei.

Presiedentele comitetului

Ioanne Anderco Homoredanulu.